

Vergaderjaar 2024–2025

33 529

Gaswinning

Nr. 1319

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 juni 2025

Het herstel van schade, het versterken en verduurzamen van woningen en het bieden van een nieuw toekomstperspectief voor Groningen en Noord-Drenthe, daar zet ik mij samen met de regio, maatschappelijke organisaties en de bewoners met volle overtuiging en onverminderd voor in. Het blijft namelijk belangrijk dat bewoners in Groningen en Noord-Drenthe in een omgeving wonen waar ze zich veilig voelen en een toekomstperspectief hebben. Uw Kamer zet zich ook al jaren in voor de problematiek in Groningen en Noord-Drenthe. Met het oog op het commissiedebat van 2 juli a.s., informeer ik u graag over een aantal recente ontwikkelingen en over de invulling van diverse moties en toezeggingen.

Er is een aantal mijlpalen bereikt, die ik belangrijk vind om te benoemen. Woningeigenaren kunnen sinds 3 juni jl. met terugwerkende kracht subsidie aanvragen voor het isoleren van hun woning. Tot nu toe zijn er al ruim 5.000 aanvragen gedaan. Hiermee is in Groningen en Noord-Drenthe een unieke aanpak voor het isoleren van woningen van start gegaan die nog 10 jaar zal doorlopen. Onlangs heeft u de sociale en economische agenda's ontvangen waarmee een generatielang wordt geïnvesteerd in het vergroten van de brede welvaart van de regio (Kamerstuk 35 561, nr. 72). U heeft inmiddels ook de reactie van het kabinet op de Staat van Groningen en Noord-Drenthe ontvangen¹, waar onder andere uit blijkt dat alle 50 maatregelen uit *Nij Begun* zijn ingevoerd of op korte termijn van start gaan.

We zetten veel stappen in de goede richting, maar ik heb er ook oog voor dat nog niet alles goed gaat en er zaken zijn die echt beter moeten. Het kabinet werkt daarvoor bijvoorbeeld aan een voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Tijdelijke wet Groningen, waarin verschillende maatregelen en uitgangspunten uit *Nij Begun* worden vastgelegd. Ik

¹ Kamerstuk 35 561, nr. 72

streef ernaar dit wetsvoorstel kort na het zomerreces bij uw Kamer in te dienen. Ik heb u op 24 januari jl. aangegeven wat mijn leidende principes zijn met betrekking tot de versterkingsopgave en schadeherstel.² In deze brief ga ik in op de voortgang van een aantal onderdelen daarvan:

- Agenda voor herstel: ik informeer u over de gezamenlijke ambitie van Rijk, regio en uitvoeringsorganisaties hoe we bewoners als één overheid kunnen benaderen en de lessen die we van andere hersteloperaties leren en implementeren in deze agenda.
- Beoordelingsrapporten en communicatie ten aanzien van versterken: de eerste bevindingen van het ACVG-onderzoek naar de kwaliteit van beoordelingsrapporten van NCG, worden met uw Kamer gedeeld. Ik informeer u ook over de stappen die ik zet voor verbetering van de communicatie en informatievoorziening aan bewoners en huurders.
- Vergoeding voor eigen tijd voor bewoners voor het lange wachten op een besluit op norm of een versterkingsbesluit voor de versterking van hun woning (maatregel 16): u ontvangt de stand van zaken over de extra adressen die zijn toegevoegd aan de scope van maatregel 16 en welke stappen nog moeten worden genomen voordat de NCG de vergoedingen kan uitbetalen.
- NAM/CVW-schadedossiers: er wordt ingegaan op de voortgang van de aanpak op maat voor de zwaarst gedupeerden als gevolg van schades welke toentertijd zijn ingediend bij NAM/CVW.
- Inzet deskundigen: uw Kamer wordt geïnformeerd over de overwegingen bij de inzet van deskundigen bij een schadezaak. Ook geef ik een terugblik op de expertbijeenkomst over onder andere het gebruik van trillingssnelheden in de schadeafhandeling.
- Uitvoeringskosten IMG: daarnaast wordt uw Kamer geïnformeerd over uitvoeringskosten van het IMG.
- Stuttenlijst: tot slot treft u in de bijlage van deze brief een stuttenlijst die door de gemeenten, IMG en NCG is opgesteld.

Agenda voor Herstel

De afgelopen periode hebben de provincie Groningen, vijf versterkingsgemeenten, NCG, IMG en het Rijk intensief met elkaar gesproken over de wijze waarop deze partijen samenwerken aan het herstel van Groningen.³

De gezamenlijke ambitie is om vaker en beter als één overheid samen te werken, waarbij de behoeften van de bewoners centraal staan. Dit is nodig omdat de complexiteit van de uitvoering toeneemt naarmate meerdere opgaves – zoals versterking, schadeherstel en sociale problematiek – samenkomen op een adres.

Een grootschalige systeemwijziging helpt hierbij niet, is niet in overeenstemming met de uitkomsten van de parlementaire enquête en zou mogelijk alleen maar tot extra vertraging kunnen leiden. Wat wel helpt, is als op lokaal niveau de betrokken organisaties (gemeenten, IMG, NCG) gezamenlijk bepalen wat in een gebied of op een adres nodig is en wie hierin het voortouw neemt. Ik verwacht met de regio en de uitvoeringsorganisaties op zeer korte termijn een agenda voor herstel te kunnen vaststellen die richting geeft aan deze gezamenlijke ambitie.

Uw Kamer heeft mij tevens gevraagd te reflecteren op lessen die geleerd kunnen worden van andere hersteloperaties.⁴ In dit kader ben ik met IMG en NCG aangesloten bij het Rijksbrede netwerkprogramma Erkenning en Herstel. Dit is een initiatief gericht op het onderling leren van hersteltra-

² Kamerstuk 35 561, nrs. 66 en 67

³ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 90 en Kamerstuk 36 600 VII, nr. 103

⁴ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 92

jecten, om zo bij te dragen aan een meer rechtvaardige, mensgerichte overheid. De ervaringen in dit netwerk bevestigen dat hersteloperaties meer vragen dan nieuwe regels of systemen – het vraagt om een andere manier van kijken en werken. Een gezamenlijke agenda voor herstel met de regio en uitvoeringsorganisaties draagt hieraan bij.

Versterken

Bij de versterkingsoperatie in Groningen moeten snelheid en voortgang van de operatie in balans zijn met de kwaliteit die aan individuele bewoners geboden wordt. Daarvoor zet ik diverse stappen waarin ik bewoners centraal stel. In mijn beleidsbrief versterken heb ik vier leidende principes geformuleerd:

- De overheid vergeet niemand, zeker ook de zwaarst getroffen bewoners en complexe gevallen niet;
- Een proactieve, doelmatige en rechtvaardige overheid;
- De overheid luistert en handelt;
- De versterkingsoperatie is een veiligheidsoperatie.

Processen en regelingen zouden eenvoudig en toegankelijk moeten zijn, zodat deze als minder bureaucratisch worden ervaren door bewoners. Het is belangrijk dat bewoners kunnen vertrouwen op de kwaliteit die wordt geleverd door de NCG, deze te borgen, en als er twijfels bestaan over de kwaliteit om deze twijfels weg te nemen en waar nodig de kwaliteit te verbeteren.

Eerste resultaten onderzoek ACVG kwaliteit beoordelingsrapporten

In mijn brief van 28 januari 2025⁵ heb ik uw Kamer daarom gemeld dat ik onafhankelijk onderzoek laat doen naar de kwaliteit van de beoordelingsrapporten. Dit naar aanleiding van de klachten daarover. In de motie van 29 januari jl. hebben leden Beckerman en Bushoff verzocht dit onderzoek voor de verdere behandeling van de Mijnbouwwet en de Tijdelijke wet Groningen naar de Kamer te sturen⁶.

Ik heb in mijn brief⁷ van 13 maart jl. aangegeven dat ACVG inmiddels is gestart met het onderzoek en als eerste de veiligheidsvraag beantwoordt: klopt het oordeel «op norm» of «niet op norm» zoals dat in de beoordelingsrapporten is opgegeven? ACVG heeft mij onlangs op de hoogte gesteld van de stand van zaken van het onderzoek en de eerste bevindingen (zie bijlage 1). Er zijn 185 dossiers onderzocht, ruim 300 beslissingen op bezwaar/beroep geanalyseerd en 17 gesprekken/interviews gevoerd. De eerste bevindingen en aanbevelingen van ACVG hieruit zijn:

- Er zijn geen aanwijzingen voor onjuist beoordeelde adressen gevonden bij reguliere beoordelingen en beoordelingen in de typologieaanpak. Wel ziet ACVG dat de onderliggende dossiers soms fouten bevatten, maar die hebben geen gevolgen voor het veiligheidsoordeel. Daarnaast stelt ACVG dat ongeveer 5 dossiers vragen om nadere controle door NCG;
- Voor wat betreft de beoordelingen die zijn gedaan met de Praktijkaanpak 2.0 constateert ACVG dat berekeningsrapporten in het merendeel van gevallen ontbreken bij NCG, doordat die door ingenieursbureaus niet tot een rapport worden uitgewerkt. In de ogen van ACVG is NCG volgens de vergewisplicht wel verplicht hierover te beschikken. De tussentijdse resultaten van het ACVG-advies laten zien dat het aannemelijk is dat de kwaliteitsborgingscontroles niet of te gebrekkig

⁵ 2025Z00078

⁶ Kamerstuk 36 566, nr. 14

⁷ Kamerstuk 33 529, nr. 1279

zijn uitgevoerd bij de praktijkpakket 2.0. Hiermee vult ACVG de bevindingen van SodM aan. Nog verder onderzocht moet worden of dat dan ook daadwerkelijk leidt tot fouten met betrekking tot veiligheidsoordelen. Verderop in mijn brief ga ik in op mijn afspraken met NCG met betrekking tot het verbeteren van de kwaliteitsborging binnen de gehele versterking.

- ACVG evalueert de uitwerking van de berekeningen die zijn gedaan met behulp van de typologieaanpak en 1-op-1-berekeningen in diverse technische onderliggende rapporten als positief. Er zijn echter nog geen opnamerapporten in de praktijk getoetst;
- Bij een aantal cases waar de bewoners bij NCG bezwaar hebben aangetekend tegen het besluit op norm, is het besluit «op norm» aangepast naar «niet-op-norm». Dit is zowel op technische gronden als op grond van het gelijkheidsbeginsel. In een aantal cases die in de bezwaarprocedure zitten, is door NCG inmiddels besloten dat nader onderzoek nodig is;
- ACVG ziet geen aanleiding om het eindoordeel in de beoordelingsrapporten van de reguliere aanpak en de typologieaanpak te wantrouwen. Er zijn wel verbeteringen nodig in de stappen nadat een besluit is genomen, zoals de uitleg aan bewoners;
- Gebrek aan vertrouwen in de uitkomst van de berekeningen wordt vooral veroorzaakt door lang tijdsverloop en gebrekkige communicatie aan bewoners. Er is onvoldoende dialoog tussen het ingenieursbureau, NCG en de bewoner/eigenaar op cruciale moment in het beoordelingsproces.

Op basis van haar eerste bevindingen heeft ACVG, vooruitlopend op het eindrapport, mij aanbevolen om de werkwijze van de praktijkpakket te herzien, de communicatie met bewoners naar een hoger peil te brengen en te voorkomen dat bewoners in het juridische traject van bezwaar terechtkomen door de dialoog op de eerste plaats te zetten.

Verbeteringen door NCG op basis van de eerste bevindingen en aanbevelingen van ACVG

Het doet mij goed dat ACVG in deze fase van het onderzoek géén onjuist beoordeelde adressen heeft gevonden bij reguliere beoordelingen en beoordelingen in de typologieaanpak en dat ACVG positief is over de technische rapporten die volgen uit de opnames. Dat doet echter niets af aan het belang van de bevindingen en aanbevelingen over bijvoorbeeld de communicatie naar bewoners. Ik neem deze uiterst serieus omdat daar mede de kern zit van het vertrouwen in de beoordelingsrapporten.

Daarom heb ik met NCG het volgende afgesproken:

- Alle beoordelingen met de praktijkpakket worden sinds februari jl. aanvullend nagekeken, in plaats van alleen die van de risicovolle adressen. Hiermee zal NCG bij alle toekomstige beoordelingen beschikken over een compleet dossier. Ik verwacht hiermee het risico op fouten aanzienlijk te verminderen.
- Voor de dossiers uit het verleden is NCG met ingenieursbureaus in overleg om missende berekeningen aan te leveren. Richting juli 2026 moet NCG alle dossiers compleet maken, met terugwerkende kracht. Dit geldt ook voor de praktijkpakket. Op deze manier kunnen bewoners sneller inzage in en toelichting over hun eigen dossier krijgen. NCG is dan niet meer afhankelijk van ingenieursbureaus die de berekeningen en documenten aanleveren.
- NCG verbetert haar communicatie met bewoners. Zo worden bewoners altijd gebeld door bewonersbegeleiders nadat een besluit «op norm» is verzonden om het rapport toe te lichten. Als de bewoner technische vragen heeft en behoefte heeft aan een fysiek gesprek,

wordt een fysiek gesprek ingepland met iemand die de juiste technische uitleg kan geven.

Vervolg van het onderzoek door ACVG

Met ACVG heb ik afgesproken dat zij de eerste fase van het onderzoek in het najaar van 2025 afronden. Tot die tijd zal ACVG de berekeningen van de Praktijkaanpak 2.0 beoordelen om een uitspraak te kunnen doen over de kwaliteit daarvan en een steekproef uitvoeren in de praktijk om hun beschouwing van de opnames aan te vullen. Deze steekproef in de praktijk is een essentiële aanvulling op de positieve evaluatie uit de bureaustudie om bewoners meer zekerheid te bieden over de kwaliteit van de opnames.

Ik begrijp de spanning en frustratie die bewoners ervaren over de beoordelingen. Te lang en te vaak is het niet gelukt om bewoners het vertrouwen te bieden die zij verdienen. Het onderzoek van ACVG is hierom van groot belang. Ik hoop dat de eerste resultaten van ACVG en mijn afspraken met NCG bijdragen aan de beloofde beterschap voor bewoners. Na afronding van de eerste fase van het onderzoek dit najaar, stuur ik uw Kamer het definitieve rapport, wat in december gereed zal zijn, toe en informeer ik uw Kamer over alle bevindingen van ACVG en eventuele vervolgstappen.

Kwaliteitsborging in het versterkingsproces

Met de motie van 5 december 2024 hebben leden Beckerman c.s.⁸ verzocht een aanpak te ontwikkelen om bouwfouten tijdens het versterkingsproces te voorkomen en beter aan te pakken. In mijn brief van 20 januari⁹ heb ik aangegeven dat NCG haar processen doorlicht en ik heb toegezegd in gesprek te gaan met gemeenten over hun toezicht op bouwfouten. Ook heeft SodM op 28 februari in haar advies naar kwaliteitsborging in de versterkingsopgave gepubliceerd.

Zoals toegezegd ben ik in gesprek gegaan met NCG en gemeenten over bouwtoezicht. Gemeenten hebben aangegeven dat hun toezicht ziet op versterking waarbij zij een vergunning moeten verlenen voor de versterking. Waar gemeenten geen vergunning hoeven verlenen voor versterking, houden zij formeel geen toezicht op de bouw, net als in de rest van Nederland. Daarnaast heeft SodM geadviseerd om in alle stappen van het versterkingsproces een continu leer- en verbeterproces in gang te zetten en een externe partij per proces steekproeven te laten doen voor de kwaliteit. In lijn met deze adviezen heb ik met NCG afgesproken dat zij vanaf het eerste kwartaal van 2026 extern toezicht organiseren in iedere fase van het versterkingsproces. Dit moet leiden tot meer consistentie in de geleverde kwaliteit binnen de gehele versterkingsoperatie, mede door een continu leer- en verbeterproces op basis van de bevindingen. Daarnaast scherpt NCG in twee stappen bouwtoezicht aan. Vanaf september 2025 scherpt NCG bouwtoezicht aan voor grote risicovolle projecten door gerichtere controles toe te passen. Vanaf december 2025 zal dit ook gelden voor lichte en middelzware versterkingen. Het opschalen van bouwtoezicht draagt bij aan het beperken van bouwfouten. Met deze afspraken geef ik invulling aan mijn toezegging en de motie van leden Beckerman c.s. van 5 december 2024¹⁰.

Bouwfouten kunnen niet volledig worden voorkomen, er is immers sprake van mensenwerk. Wel moeten fouten zoveel mogelijk worden beperkt, en

⁸ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 98

⁹ Kamerstuk 33 529, nr. 1273

¹⁰ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 98

waar ze voorkomen worden gesignaleerd en opgelost. Als bewoners ondanks deze afspraken worden geconfronteerd met bouwfouten, kunnen zij dat altijd via hun bewonersbegeleider en via het bewonerscontactcentrum van NCG melden bij het nazorg loket.

Herbeoordelingen door ander bouwtechnisch bureau

De motie Bikker en Vedder verzoekt de regering te borgen dat een herbeoordeling van een bouwtechnisch rapport als grond voor een besluit-op-norm altijd uitgevoerd wordt door een ander bouwtechnisch bureau, als een bewoner dat verzoekt.¹¹

In de beantwoording van de vragen van lid Bikker heb ik de werking van het proces van de beoordelingen uiteengezet, inclusief de stap voor het laten uitvoeren van een herbeoordeling door een ander bouwtechnisch bureau. NCG werkt in de praktijk al indachtig de motie Bikker en Vedder¹². Vanaf september wordt deze werkwijze structureel onderdeel van de processen en kunnen bewoners met een «op norm verklaring» een tweede beoordeling laten uitvoeren door een ander bouwtechnisch bureau, als zij het reguliere proces van NCG hebben doorlopen. Daarmee geef ik invulling aan de motie. De eerste resultaten van het onderzoek van ACVG geven mij geen aanleiding om af te wijken van de werkwijze die ik heb beschreven in de beantwoording van de vragen van lid Bikker.

Informatievoorziening Huurders

De motie Bikker verzoekt de regering NCG te verzoeken de informatie over het moment van versterken beschikbaar te maken in het digitale portaal van de NCG¹³. NCG heeft veelal geen direct contact met huurders, omdat zij met de verhuurders het contact heeft over de versterking van hun pand. Zij zijn immers de eigenaar. Verhuurders, publiek en privaat, zijn vervolgens verantwoordelijk voor het contact met de huurders.

Huurders hebben tegelijk wel zekerheid nodig dat zij veilig en comfortabel kunnen wonen en ook hen willen we inzicht bieden in hun versterkingsproces. Daarom heb ik op 5 maart jl. met woningcorporaties gesproken en heb ik aangegeven dat de informatiebehoefte van bewoners serieus moet worden genomen. Als uitkomst van het gesprek worden huurders voortaan per straat of wijk geïnformeerd over de planning van hun versterking, zodat iedereen in een gelijke situatie gelijktijdig en op dezelfde manier op de hoogte blijft van hun versterkingsproces. Daarmee geef ik invulling aan de motie Bikker¹⁴.

Evaluatie Stichting Woonbedrijf

Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen is in 2019 opgericht om bewoners de zekerheid te geven dat ze hun huis kunnen verkopen als ze dat willen, ongeacht de waardeverandering van de woning doordat die versterkt moet worden. De Stichting Woonbedrijf Aardbevingsgebied Groningen (SWAG) is geëvalueerd en deze evaluatie treft u hierbij aan (bijlage 2).

De evaluatie is positief uitgevallen: SWAG doet waar het voor is opgericht en doet dat goed. De manier van opereren, het bestuur en de samenwerking met overheden en de verantwoording zijn op orde. Uit de

¹¹ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 106

¹² Kamerstuk 36 600 VII, nr. 106

¹³ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 105

¹⁴ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 105

evaluatie komt dan ook dat het voortzetten van SWAG logisch is. Uit de evaluatie komt ook een aantal verbeterpunten. De governance en financiering kunnen beter gestroomlijnd worden en de administratieve lasten zijn relatief hoog. Ook de communicatie richting bewoners kan verbeterd worden. Tenslotte ligt de fundamentele vraag voor of SWAG bredere bekendheid en toegankelijkheid moet hebben en welke functie het in een veranderende woningmarkt moet hebben. Ik informeer uw Kamer in het derde kwartaal over de invulling van de verbeterpunten en de vraag of en hoe SWAG breder toegankelijk kan worden gesteld.

Uitvoering vergoeding eigen tijd (Maatregel 16 Nij Begun)

Eén van de maatregelen uit *Nij Begun* betreft Maatregel 16 «Vergoeding voor eigen tijd van bewoners in versterkingen». NCG voert deze maatregel momenteel uit. Uw Kamer heeft mij eerder vragen gesteld over de exacte scope van Maatregel 16 en op 24 september jl. is de motie van de Kamerleden Bushoff en Beckerman over uitvoering van Maatregel 16 aangenomen¹⁵.

Maatregel 16 betreft een vergoeding van € 2.500 voor bewoners, dus huurders van een huurwoning en eigenaren van een eigen woning, «voor eigen tijd» als gevolg van het lange wachten op een besluit op norm of versterkingsbesluit. De vergoeding was in eerste instantie bedoeld voor bewoners die op of ná 25 april 2023 een besluit over het wel of niet versterken van hun woning van NCG hebben ontvangen of nog zouden moeten ontvangen. Het betreft in deze ca. 15.000 adressen. Om invulling te geven aan de motie van Bushoff en Beckerman is de oorspronkelijke scope van Maatregel 16 uitgebreid met ca. 1.200 adressen. Hiermee zijn bewoners die wel al vóór 25 april 2023 een versterkingsbesluit hebben ontvangen, maar op of ná 25 april 2023 nog hebben moeten wachten op een opgeleverde, versterkte woning toegevoegd aan de scope. Om ook de bewoners, de huurders en eigenaren uit Batch 1588 en de Zandplatenbuurt-Zuid te Delfzijl op een gelijke manier te behandelen, wil ik ook deze adressen toevoegen aan de scope. Deze toevoeging betreft ca. 1.400 adressen. Vanwege de uitbreiding van de huidige scope omvat de nieuwe scope van de maatregel ca. 17.500 adressen.

Voor het uitkeren van de vergoeding aan de adressen die later aan de scope zijn toegevoegd en voor de uitbetaling van de vergoeding aan de huurders van een corporatiewoning moet de regelgeving onder de Tijdelijke wet Groningen worden aangepast. Daarnaast onderzoek ik op dit moment de financiële gevolgen van de nieuwe, uitgebreide scope. Dit kan uw Kamer formaliseren bij de budgettaire besluitvorming (Voorjaarsnota 2025). Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, acht NCG het realistisch dat uitbetaling van de vergoeding aan de adressen die aan de scope zijn toegevoegd begin 2026 kan worden uitgevoerd.

Zoals toegezegd aan uw Kamer (de heer Bushoff) tijdens het Tweeminutendebat van 19 juni jl. ga ik ook nog expliciet in op ondernemers en maatregel 16. Ondernemers zijn expliciet uitgesloten, omdat we rekening moeten houden met de staatssteunregels. Als we het geld op dezelfde manier zouden uitkeren als aan particulieren, bestaat het risico dat dit bij een controle tot problemen voor ondernemers leidt – en dat willen we uiteraard voorkomen. De «eigen tijd» van de ondernemer is meegerekend in de inkomsten van de onderneming, dit wordt al vergoed via Schade door Versterken (SDV). Daarnaast wonen veel ondernemers in het versterkingsgebied en komen via de versterking van het woonadres alsnog in aanmerking voor de regeling. Maatregel 16 is een maatregel

¹⁵ Kamerstuk 33 529, nr. 1251

specifiek gericht op bewoners. Er zijn in Nij Begun ook andere maatregelen opgenomen die specifiek voor de ondernemers gelden.

Evaluatie Dorpenaanpak

De dorpenaanpak is in 2022 geïntroduceerd door NCG en de gemeente Eemsdelta en is recent geëvalueerd. Het doel van de dorpenaanpak is om te komen tot een voortvarende en integrale aanpak van de versterking in de vier betreffende dorpen, Garrelsweer, Leermens, Zeerijp en Wirdum. De evaluatie biedt concrete aanbevelingen die houvast geven voor verdere verbetering van de uitvoering. De evaluatie bevestigt het belang om de Dorpenaanpak voort te zetten, en ook dat ervaringen uit de dorpenaanpak al bij andere versterkingsprojecten meegenomen zijn. Ik zet deze aanpak daarom voort met een onverminderd ambitieniveau. Daarbij blijf ik vasthouden aan het uitgangspunt dat de dorpenaanpak samen met en voor bewoners wordt vormgegeven.

Ik geef met de betrokken organisaties opvolging van de aanbevelingen die in het evaluatierapport worden gedaan, in samenspraak met betrokkenen. Dat geldt ook voor de aanbevelingen die breder van aard zijn en zien op de organisatie van de Nationaal Coördinator Groningen als geheel.

Schade

Aanpak op maat oude dossiers NAM/CVW

Zoals aangegeven in de Kamerbrief¹⁶ van 24 januari jl. over de voortgang van de schadeafhandeling, kom ik met een aanpak op maat voor de zwaarst gedupeerden als gevolg van oude schadedossiers bij NAM/CVW. Specifiek, gaat het om bewoners die tot op heden niet verder kunnen met het leven in hun huis doordat er omvangrijke schades zijn die destijds door de NAM of het CVW gedeeltelijk of volledig zijn afgewezen. Hierdoor kwamen zij later niet in aanmerking voor de schadeafhandeling door IMG.

Met de regio, maatschappelijke organisaties en bewonerssteunpunten zijn concrete situaties verzameld die inzicht geven in de problematiek en de gevolgen daarvan waarmee deze bewoners te maken hebben. Er is vooralsnog een beperkt aantal situaties aangedragen. Hiervoor toets ik wat in de aanpak op maat voor deze situaties een oplossing is. Tegelijkertijd wil ik de ruimte houden om nog aanvullende dossiers in overweging te nemen.

Hoewel dit proces nog loopt, blijkt nu al dat de situaties uiteenlopend zijn en een schrijnende situatie niet alleen betrekking hoeft te hebben op een afwijzing maar evenzeer op de wijze waarop schade destijds is beoordeeld en afgehandeld. Problemen kunnen weliswaar formeel zijn opgelost, maar de wijze waarop dat gebeurde kan (later) bewoners in een situatie hebben gebracht waarbij ze nog steeds niet verder kunnen met hun leven. Ook voor deze groep wil ik kijken naar oplossingen.

Hierbij wil ik opmerken dat er in een aantal dossiers niet altijd goed het onderscheid is te maken tussen schade en versterken aangezien dat onderscheid door NAM/CVW destijds niet op die manier werd gemaakt. Omdat er voor deze huizen geen beoordeling is geweest met betrekking tot de constructieve veiligheid is niet vast te stellen of er sprake had moeten zijn van versterking. De bewoners die zich in het kader van het meldpunt eigen gemaakte kosten hebben gemeld en waarbij sprake is van schrijnende situaties zal ik in deze aanpak meenemen. Voor Prinsjesdag informeer ik uw Kamer over de schrijnende situaties die samenhangen

¹⁶ Kamerstuk 35 561, nr. 67

met een afhandeling door NAM/CVV, en de oplossingen die ik voor deze groepen voorzie.

Terughoudendheid inzet deskundigen IMG

Ik heb signalen ontvangen dat het IMG bij sommige schadezaken nog steeds veel deskundigen inzet. In lijn met de motie Beckerman-Bushoff¹⁷ heb ik de signalen die ik hierover ontving, met het IMG besproken. Daarnaast is gesproken met de werkgroep mijnbouwadvocaten.

Uit deze besprekingen heb ik geconcludeerd dat de inzet van meerdere deskundigen in veel zaken goed te verklaren is. Geregeld is het nodig dat voor het beoordelen van schade nader onderzoek wordt gedaan door een expert, bijvoorbeeld bij funderingsschade. Ook wordt vaak in het kader van een ingediend bezwaar een nieuwe deskundige ingezet, zodat het bezwaar onafhankelijk kan worden beoordeeld. Dit zijn situaties waarin de inzet van deskundigen in het belang is van de gedupeerden, hoewel dit door hen anders kan worden ervaren. Tot slot verzoeken advocaten of rechters soms dat er opnieuw een schade-opnemer of deskundige wordt ingezet. Hoewel ik deze inzet van deskundigen door het IMG goed begrijp, heb ik het IMG wel gevraagd aandacht te blijven houden dat de inzet van deskundigen op een schadezaak proportioneel blijft. Daarbij vind ik het belangrijk dat een eigenaar, zowel bij schade als bij versterken, over dezelfde expertise kan beschikken als IMG en NCG en daartoe zo nodig meerdere deskundigen kan inhuren.

Expert bijeenkomst

Op 18 november heb ik toegezegd een expertmeeting te organiseren over het gebruik van trillingssnelheden in de schadeafhandeling. Sindsdien heb ik met meerdere instanties gesproken over de technische kant van de schadeafhandeling en versterkingsopgave. Onlangs ben ik ook op werkbezoek geweest bij de TU Delft. Ik heb daar met verschillende deskundigen en experts gesproken over onderzoek naar de ondiepe ondergrond, zoals het onderzoek naar zwelklei, en bovengrondse effecten van trillingen. Ik ben enthousiast over de onderzoeken en de kennis die daarbij wordt ingezet en wil hier op onderwerpen met experts verder naar kijken. Vanuit de TU Delft is aangegeven dat men bereid is om een dergelijke expertmeeting te organiseren. Ik ga kijken hoe we vervolg kunnen geven aan deze gesprekken ter bevordering van kennisdeling en onze samenwerking.

Uitvoeringskosten IMG

Op 31 maart jl.¹⁸ heb ik uw Kamer geïnformeerd dat de uitvoeringskosten van het IMG in 2024 zijn gehalveerd tot 39 eurocent per uitgekeerde euro schadevergoeding. Dat is een positieve ontwikkeling en ik vind het belangrijk dat de uitvoeringskosten ook in de komende jaren zo laag mogelijk blijven op voorwaarde dat bewoners hier geen nadeel van ondervinden. Ik heb het IMG gevraagd, conform de motie Kops¹⁹, naar een plan daarvoor.

Uit dat plan volgt dat het IMG verwacht dat met de uitvoering van beleidsmaatregelen en organisatorische wijzigingen de uitvoeringskosten komende jaren zullen schommelen rond een vergelijkbaar niveau als 2024. Maatregelen zoals de in 2024 ingevoerde forfaitaire schaderegelingen, met name de verhoogde eerste schadevergoeding (VES) en de

¹⁷ Kamerstuk 36 566, nr. 15

¹⁸ Kamerstuk 33 529, nr. 1286

¹⁹ Kamerstuk 36 600 VII, nr. 89

aanvullende vaste vergoeding (AVV), kennen relatief lage uitvoeringskosten. Vanaf 2026 kunnen bewoners daarnaast bij een herhaalschade kiezen voor een vaste vergoeding van € 5.000. Deze forfaitaire regelingen komen tegemoet aan de wens van bewoners voor een eenvoudige en snelle afhandeling van hun schademelding, wat zich weer vertaalt in een hogere bewonerstevredenheid. Daarnaast kennen deze regelingen met vaste vergoedingen efficiënte procedures en daardoor lage uitvoeringskosten.

Hoe de uitvoeringskosten zich komende jaren ontwikkelen is voor een belangrijk deel ook afhankelijk van de keuzes die bewoners zelf maken. Zij kunnen immers kiezen tussen een vaste financiële vergoeding, daadwerkelijk herstel tot € 60.000, en een maatwerkprocedure mét causaliteitsbeoordeling, waarbij de uitvoeringskosten verschillen (oplopend in volgorde) per variant.

Naast het implementeren van nieuwe schaderegelingen wil het IMG door organisatorische maatregelen meer gaan sturen op de kosten door efficiënter en aanvragersgericht te (gaan) werken, bezwaren en beroepen proberen te voorkomen en minder personeel extern in te huren. Tegelijk wil ik benadrukken dat lagere uitvoeringskosten geen doel op zichzelf zijn. Het gaat om een milde, makkelijke en menselijke schadeafhandeling, waarin de behoefte van mensen leidend is. En daarom is het belangrijk dat bewoners de keuzemogelijkheid hebben. Sinds 2024 kunnen bewoners naast de forfaitaire regelingen kiezen voor maatwerk of daadwerkelijk herstel. Bij de keuze voor deze regelingen is persoonlijke begeleiding belangrijk gebleken. Met de implementatie van de nieuwe schaderegelingen is het persoonlijk contact daarom geïntensiveerd en heeft het IMG het aantal steunpunten uitgebreid. Dat leidt niet tot lagere kosten maar maakt de uitvoering van schaderegelingen wel menselijker. Het IMG monitort de uitvoeringskosten en rapporteert hierover in zijn jaarverslag. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten onderdeel van de Staat van Groningen & Noord-Drenthe. Ik blijf in dat kader de ontwikkeling van de uitvoeringskosten de komende jaren op de voet volgen.

Stuttenlijst (bijlage 3)

Tijdens het debat van 12 september jl. over de Staat van Groningen en Noord-Drenthe is er door Kamerleden Bushoff en Beckerman een motie ingediend over het opstellen van een complete stuttenlijst.²⁰

Ik vind het belangrijk dat bewoners die last ervaren van onveilige situaties zo spoedig mogelijk worden geholpen. De aanwezigheid van stutten geeft het gevoel dat bewoners moeten leven in een onveilige situatie. Ik ben daarom in gesprek gegaan met gemeenten, het IMG en NCG om te komen tot een stuttenlijst. Het opstellen van de lijst heeft de nodige tijd gekost. De stuttenlijst is handmatig adres voor adres opgesteld waarbij gemeenten, het IMG en NCG per adres zijn nagegaan of deze stutten er nog staan.

Met deze brief wil ik de Kamer informeren dat de stuttenlijst bestaat uit circa 150 adressen waar stutten zijn geplaatst vanuit een acuut onveilige situatie. Ongeveer de helft van deze adressen zijn onderdeel van de versterkingsoperatie. Bij deze adressen zullen de stutten na afronding van de versterkingsoperatie worden weggehaald. De overige helft van de adressen kent andere oorzaken. Deze kunnen samenhangen met schade als gevolg van aardbevingen, maar er kan ook sprake zijn van geheel andere oorzaken. Binnenkort zal ik met gemeenten, provincie, IMG en NCG de omgang met deze stutten bespreken.

²⁰ Kamerstuk 33 529, nr. 1253

Concluderend

De komende periode blijft het van groot belang om, samen met alle betrokken partijen, vast te houden aan rust, stabiliteit en tempo. Alleen met oog voor veiligheid, kwaliteit en duidelijke communicatie kunnen we werken aan schadeherstel, de versterkingsopgave én het herstel van vertrouwen. Daarbij moeten bewoners zich blijvend gesteund en gehoord voelen. Bewoners staan centraal in deze opgave.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van Marum